

IMÁDSÁG ANDRÁSNAP ÉJSZAKÁJÁN.

*Uram. Ha meg lehetne tartani
Két mesehívő gyermekszememet.
Lehet, hogy furcsák már e ráncos archoz,
De mikor nekem megtiltott ígéret
Asszonyölelés, kacagó gyerek.*

*Uram. Én meg szeretném tartani
Két mesevágó szülányszememet.
Talán nem illők ők e durva ajkhoz,
De eltagadnák legalább halálig
Kifosztott, terhes, véres szívemet.*

*Uram. Én meg akarom tartani
Két mesemondó, öreg szememet.
Bizonytalán őszek e fekete hajhoz,
De néha kell valaki csupa jószág
Elsimogatni lázadt fejemet.*

*Uram.
Többé ne küldj már senkit értem,
Hagyd meg nekem két hazug szememet
Amen.*

Csanády György.

Történet a férfiről.

(Novella.)

I.

A kis kocsy egyenletes ropogással gurult a köves uton. A két fiatalembert, akik egymás mellett ültek elől és élénken beszélgettek, könnyedén fel-felhimbálta az ut egyenetlen helyein. A két fiatalember szeme a ló fehér és mozdulatlan hátára meredt.

— Egy sincs közöttük, — szólta a balfelől ülő Véri Zoltán — aki elég magas volna, hogy társammá lehessen.

A másik fiatalember elmosolyodott.

— Furcsa vagy, hallod, evvel a magassággal, amelyen folyton lovagolsz. Az ember már kezd zavarba jönni, mikor veled a nőkről beszél s előhozod mindjárt a magasságot. Édes öregem, az asszony akármilyen törpe, mégis a fejed tetejére nő.

Amilyen könnyedén, mosolyogva beszélt ez, a másik annál komorabban rágódott a témán.

— Hiába. Nem tudok szabadulni ettől a gondolattól. Valami különös nyugtalanság és félelem fog el, ha rá gondolok, hogy milyen mélyen le kell hajolnom, hogy társammá csúskoljak egy nőt. Beléjük harapni, mint izes gyümölcsbe és futni tőlük mindjárt, az igen! . . . De feleségül venni?! . . . Nem . . . Nem mondom, ha . . . olyat találnék, aki legalább a hajával együtt olyan magas, mint én. De nincs. Nincs. Ez a rettenetes felfedezés elrabolja éjszakáimat, nappalaimat . . .

A másik fiatalember nem mert mosolyogni. Hallgatott.

Véri Zoltán halkán, szinte magának folytatta:

— Olyan csöpp-kis teremtmények. Különösen, ha együtt vannak, nagy székekbe ülnek és fecsegnek, mint a csermely. Ilyenkor úgy érzem, mintha hatalmas tölgy volnék a parton, mely csak a beteg leveleit rázza a csermelybe, hogy belefürödjének.

A másik fiatalember ránézett.

— Hiszen te nem is vagy olyan tulmagas! . . .

— Nem. Neked. — mondta idegesen a másik. —

De egy nőhöz viszonyítva, igen. Nem találtam még olyan magas nőt, mint magam. Milyen más a férfi . . . Milyen derült, komoly, nyugodt magasság.

— Ugyan?! . . .

Véri Zoltán sietve, mély meggyőződés hangján felelt.

— De. Hidd el! Nem a férjéről; a férfiről beszélek . . . A férj?! . . . Sokszor, mikor látom, hogy valamelyik görnyedten viszi (karján a feleségét, ökölbe szorul a kezem s a keserüségtől szinte kiszivárogoz a könny a szememből, mert elgondolom, hogy milyen lenne a férj a felesége nélkül . . .

Arca felragyogott, szinte átszellemült, amint folytatta:

— Egyenes. Magas. Nyílt. Nyugodt . . . Nézz meg egy harminc-negyven éves ép férfit, aki nem házasodott meg. Megvan benne egy gyermek elevensége és bája, egy öreg bölcsessége és mosolya s megvan benne egy férfi ereje és akarata. Hidd el, maga Darwin se hitte volna el az ő elméletét, ha csak ilyen nőtlen férfiakat látott volna. Ezekről szól a szentírás, mikor azt mondja, hogy Isten képeire vannak teremtve.

— Kedves öregem, én mindent megérténék, ha te elzárkóznál valami sziklavárba, de hogy' magyarázod meg azt, hogy minden idődet a nők között töltöd? — Hogy' magyarázod meg azt, hogy most is, mikor Ferenczyékhez mégy, ahol igazán egyéb dolgod nem lehet, mint a kis Magdával eltölteni az időt, ilyeneket mondasz a nőkről. Ha a nők általában törpék is, de Ferenczy Magda még a nők között se mondható magasnak?! . . .

Véri Zoltán, mintha saját gondolataival lett volna elfoglalva, nem felelt.

A másik újra megszólalt:

— Nos?! . . .

— Magam is törtem ezen egyszer a fejemet. Hogy' is tudjam én ezt veled megértetni?! . . . Egy nő mindaddig a legkellemesebb dolog, amíg valami célzás be nem dobja közénk a házasság gondolatát. Ekkor rögtön megváltozom. Rögtön felöltik a nő törpessége. Kellemetlenül kezdem érezni magamat s valami homályos ösztön ellenségemnek tartja a nőt, aki velem van. Oh, mennyire másnak látszik előttem a nő! . . . Azelőtt meleg, meghitt, ártatlan, mint a virág . . . Igen, bármennyire mosolyogsz, mint a virág a még szürke, párás tavaszi réten: igaz, bájos és fehér. De ez a gondolat, mint varázsvessző, lesimitja vagy átlátszóvá teszi ezt a bájít, beszűrkíti ezt a fehérséget s a kedvesség eléd csuszik, mint kígyó, rád csavarodik és fojtogat . . . Előtted áll egy csinált virág, a legtekélyesebb csinált virág, a nő . . .

Kissé hallgattak.

— És Ferenczy Magda? — kérdezte a másik.

— Ferenczy Magdánál nem jut eszembe a házasság. S ha eszembe jutna . . . Istenem. Olyan kicsi. Ártatlan kis játékbaba . . . Lehetetlen . . .

A másik érdeklődve mézte, amint olyan gyöngéden, gondolkozva hullatta ki a szavait.

— Ferenczy Magda olyan, mint a tavaszi virág a szürke, párás réten. Bájos, igaz és fehér.

Szegedi Építő Részvénytársasági Iroda

Szeged, Kárász-utca 11. Telefon 2-28.

Telep: Petőfi S.-sugaruti vámház mellett. Tel. 9-47.

A másik meglepődve, szinte felfedezésszerűen mondta:

— Hm.

— Igen, mert sohse juttatja eszembe a házasságot.

Már nem voltak messze a Ferenczyék karsu, vörösfedelű villájától. A sok zöld fa közül kipiroslott, mint nagy pipacs.

A kis utnál, amely a villához tért be, megállottak. Véri leszállt.

— Délután, amikor jössz vissza, jöjj el értem — mondta, miután leszállt.

— Feltélenül. Megnézlek majd benneteket. — És hozzátette: Mulass jól, hallod; nehogy a házasság eszedbe jusson.

II.

Véri Zoltán szép férfi alakja fürgé léptekkel haladt a villa felé az uton. Az utat két faszor szegélyezte. Fényes cipője megcsillant, ahol rászökhetett a fény a fa levelei közül. Aztán elhomályosult az észrevétlen ráhulló portól. A faárnyékok szeszélyesen kergetőztek a hátán, mint pajkos szirének vagy ördögök.

Levette a kalapját, hogy az árnyék és szellő elkeressék hajáról a nyár melegét. Arca majdnem egyenletesen vörös volt az egészséges életpirtól. Valami intelligens kifejezés ült rajta, ami magán hordja a lelki rágódásokból leszűrt böles mosoly árnyékát. Kis határozott bajusza úgy ült csöppnyi keserűséget és kételkedést kifejező ajka felett, mint előkelő és nyugodt idegen. Szeme beszédesen, okosan és szelíden mozgott, mint egy gyermeké.

Az előbbi keserű és ideges gondolatok elrejtöztek benne. Lesimultak mint a tó, amelyben a leszelidítő és elringató nyári ég fürdik habkönnyű felhővel. A békés nyugalom örömét érezte most is, amit csak Ferenczy Magda tudott neki adni.

A faszor végén feltűntek a virágok, mint nevető fehér szemek. Mint fehérbabos zöld terítő, úgy zárta el az út végén a tért a virágoskert kilátásos része.

Véri Zoltán arra gondolt, hogy hányszor látta meg Ferenczy Magdát messziről a virágai közt, mint nagy, fehér liliomot. Hogy csendült feléje messziről a hangja.

Oly fehér és csengő a kedvessége, mint egy harangvirágé — gondolta Véri Zoltán.

Amint befordult a kis utról a virágok és kerti fák közé, feléje csendült vidáman az egyik padról:

— Jöjjön, jöjjön, Zoltán! . . .

— Kezét csókolom — mondta Véri és gyors lépésekkel ment a lány felé.

— Látja, egy napja csak, hogy nem láttam és már is vártam. Gondoltam, hogy ma nálunk ebédel.

Ferenczy Magda kedvesen ránézett és úgy nyujtotta a kezét Vérinek.

— Ugy-e? . . . Mi? Csak nem akarja azt mondani, hogy sietős dolgai vannak és nem maradhat?! . . .

— Maradok. Estig maradok, míg Nagy Pista utánam nem jó.

— Na, látja, ezt jól teszi. Kedves magától.

Nagy szőke pilláit felemelte és úgy nézett az előtte álló szép férfialakra. Fényes tűz csillogott ki a szeméből.

— Foglaljon helyet — mondta a fiatalembernek és maga mellé mutatott a padra.

Kis vázlatkönyvébe rajzolt, amit maga mellé a padra tett, mikor Vérit meglátta és magához hívta.

— Mivel foglalkozik? — kérdezte Véri, miután leült.

— Hisz' ismeri az én mániámat?

— Rajzolt?

— Igen. De nem érdemes folytatni.

— Pedig hallottam, esinos dolgokat szokott festeni.

— Gyerekjáték. Csak udvariasságból, dicsérik.

— Én nem láttam, csak hallottam róluk.

— Nem látta?! . . . Jöjjön, megmutatom, hogy ezután ne legyen elragadtatva tőlük.

Felálltak. Ferenczy Magda nem tulkarsu, de könnyed alakja kinyult. A fiatalembernek az álláig ért. Széles, egyszerű házi szalmakalapját felvette a padról a többi holmikkal együtt és a jobb kezébe vitte.

— Aztán ne kacagjon ki, — mondta kedveskedve Vérinek — nem szeretném, ha maga előtt neveltséges találtnék lenni.

— Igazán? És mások előtt nem bánná?

— Körülbelül. Mások nem igen érdekelnek. Rendesen önzök, buták és öntudatlanul hazudnak. Maga más. Tudja? Magának minden szavában van valami igaz csengés, ami kellemessé teszi azokat előttem. Magában bizom; mások csak szórakoztatnak, mint a szízmészek.

És felnézett a mellette haladó Vérire. Az arcán levő szelid almapír megnőtt és majdnem előntötte az egész arcát.

A fiatalembernek valósággal melegítették a lelkét ezek a szavak. Gyöngéden nézett a lányra. Mondani akart valamit, de hirtelen elhagyta a beszélő képessége.

Beléptek a szalonba.

III.

A szoba közepén levő nagy foteléken kívül kellemes szögletek voltak berendezve a szoba sarkaiban. Kis asztal, körülötte két-három kényelmes szék.

Ferenczy Magda az egyik kis szöglethez vezette Vérit, az asztalkáról esinos albumot vett fel és mutogatni kezdte az apró rajzokat és aquarelleket. Csengő hangon magyarázott.

Véri mellette állt. A lány válla és a játékosan, szeszélyesen elszabadult hajszálok közti résen nézte a kis vázlatokat. A hajszálok szőkesége és a nyak bársonyos bőre, amint lefutott és elrejtözött a bluz alá, kellemesen szórakoztatták a szemét.

Már nem is nagyon figyelte a rajzokat.

A lány felnézett. Figyelte, hogy milyen hatással van Vérire a dolog. Véri a lány pillantásába egészen belemélyedt. A lány észrevette és úgy maradt felnéző arcával és kitégült, nagy kék szemével. Az albumot leeresztette a kezéből. Arca csodállkozva, szeme merően nézte Vérit.

Mint két szobor, úgy álltak pár pillanatig. A vér táncolt bennük. Bukfencezett, kergetőzött és dobogott. Készült kiszökni a testükből.

Érzékeik eltompultak a vér lármájától. Semmi külső nesz, vagy hatás nem jutott feléjük. Szelid ájulat fogta el őket. A szalon tarka színei egy színné futottak össze és ez forgott körülöttük, mint szédítő fátyol.

A két szem élesen és mozdulatlanul mélyedt egymásba . . .

És ebben a káprázatban Véri egyszer csak látta,

NAGY KALAPJAVÍTÓ IPARTELEP Menez Károly és Fia

menekült kalapos Mars-tér 8. sz., a kórház során. Vilamos megálló a rókusi templomnál. Bármely férfi és nő velur és filc kalapot újjácsinál felelősség mellett gyorsan és szakszerűen. — Saját készítményű női kalapok kaphatók minden színben és formában gyári áron.

— A jó munkáért számtalan elismerés. —

hogy a lány észrevétlenül nő, magasodik előtte. Láttá, hogy amint nő, nyulik a lány, az ő arca felé, az ajka remeg és pirosságával elvakít mindent maga körül.

A lány arca ellenállhatatlanul, fokozatosan közeledett. Mintha könnyü alakját valami erősen, biztosan húzta, nyújtotta volna . . .

Véri nem vette észre, hogy nem a lány nőtt, magasodott előtte, hanem ő hajolt öntudatlanul, észrevétlenül a lány fölé. A bámulat nézése, ami eddig világot a szeméből, most a csoda örömét tükrözte. A felfedezés pajkos, gyerekes öröme csillogott a szeméből a nő felé.

A két ajk összeért.

Igy álltak sokáig. Véri, mint karsu iv, hajolt a nő fölé. Boldog volt, hogy a nő szökött az ő magasságába, mint könnyed, fátyolos vizsugár.

Kovács László.

Dani bá hezszólásai.



Ezekkel a háromszéki legénkéikkel esszefacsarodánk a minap egy csepp innyavalóra s nagy hirtelennyibe úgy beléereszkedénk a hangulatba, hogy azt hittem sohasem lesz vége a bódogságnak. Pedig abiza, hogy a suj essék belé, elig libbenénk küjebbecke a bótajtón, mikor észreveszem, hogy három éjjeli rendér arrafelé bátorodik. Hinnye — mondom — ezek

ha nem egyéb komoly szándékkal közelednek. Aljaksza meg az urfijék — mondom — s fujjuk el nekik mégeccer ezt az én szívbeli nótámot, hátha meghassuk véle a rendéretet. Aval essze csongojodánk egy küzdék csukorékba s reja kezdénk nagy keservesen erre a fájintos énekre, amijik aval kezdődik, hogy: „Réten réten sej de a kánaki réten . . .“ No — gondoltam —, ha van egy szikrányi érzékik a szép iránt ezeknek a henger rendéretnek, akkor most vaj síróba ered mindohárom, vaj pediglen ők es csatlakoznak a szólamhoz. Pedig, hogy a suj essék belé, a végin méges csak bébizonyosodott, hogy egy csepp érzékik sincsen a szép irányába. Még azt sem várták bé, hogy végig fujjuk. Mán az elejin belérikótottak s szót kértek a gyülekezettől. Igazolják magikot — aszongya az egyik. Hogy mernek más ablaka alatt fényes éjjel énekelni? Mit szólanának hezza, ha a magik ablaka alatt es énekelni kezdene valaki ijen üdő tájba?

— Hát — mondom — elsőben es aval kezdem, hogy nekünk nincsen es ablakunk. Másadszor pediglen, ha vóna es ablakunk, az alatt nyuguttan énekelhetne akárki, aki szépen s keservesen tud énekelni.

— Jó jó — aszongya a rendér — ne feleséjjen kijed. Diktálja bé elsőben a szeméjjes körülményeit. Hol született?

— Én biza Kánakon — mondom.
— Mikor született?
— Ezelőtt 53 esztendővel.
— Métt született?
— Met akkoriba nem vót egyéb dolgom — mondom.

— Mijen a családi állapota?
— Abiza — mondom — elég keserves egyelőre.
— Ne beszéljen fére — aszongya — met nem azt kérdettem. Van-e felesége vaj nincsen?
— Hát — mondom — sajnos.
— Megmondtam, hogy ne bolondozzék velem —

aszongya. — Azt kérdettem, hogy van-e felesége vaj nincsen?

— Hinnye — mondom — hát nem megmondám, hogy sajnos.

— A mán más — aszongya. — Hát mi a vallása kijednek?

— Abiza — mondom — unyitárus.

— Mijen? — aszongya.

— Unyitárus — mondom. — Hát, a rendér ur tám izmaelita, hogy nem esmeri az unyitárus vallást?

— Tudja még — aszongya —, hogy én rendér vagyok s mindent esmerek.

— Ugy hát — mondom — akkor biztoson esmeri azt az éneket es, hogy „Nem vagy legén Berci . . .“ Aval belé rittyentettünk istálom az urfijékkal s fúni kezdők, de úgy — az áldaját! —, hogy amennyi rendér vót a tájékon, mind esszefutott s egy szempicre közbe fogának. Így osztáng esmént belénk rekesztették a szólamot istálom s aszonták, hogy vaj hazamenyünk énekelés nélkül, vaj ők visznek haza.

Mü osztán az elsőbenit vállaltuk s eregelni kezdénk hazafelé, de azért mikor a kapuejibe értünk, esment elfurók hogy „Nem vagy legén Berci . . .“

— No Dani bá — aszongya az urfi mikor felromlottunk a trépeken — kijedet jól kivallatá a rendér. Még azt es bédiktálá kijed, hogy hányszor vót tifuszba. Csak eppeg a nevit nem mondá bé.

— Hát — mondom — ha neki annyi esze vót, hogy nem kérdette, nekem es vót annyi eszem, hogy bé ne mondjam.

Aszongya istálom a szerkesztő urfi, hogy bigygyesszek még a végire valamit, met így nem elég csattanós a vége. Eppeg ezért aláson megistálom kijeteket, akik a zujságot olvassák, nehogy béaruljanak a rendérségnél. Met, ha megtalálja tudni az a henger rendér, hogy én vótam, akkor erőssen csattanós lenne a vége.

AKKORD.

Nagy, kincses palotáját kitarja az este s bús szürke ecsetjét a csendbe mártva, kiszínezi szépre-gyönyörűre, ezer mesére, forró csudára.

És néha villan messze, árva fény és senkise látja,

senki — senki — csak én.

Amikor vérző biborágyon nászát üli a tavaszi alkony s bús börtönablakok mögött, könny ül valaki lehunytt, két szemén — De sehol senki — egyedül én.

Az élet, a csók szent ünnep-estjén a csendbe csak egy halk jaj szakad.

Valahol egy fáradt, szomorú csillag — az is én vagyok talán — lassan, búcsutlan leszalad.

Barbarits Lajos.

A „Korzó“ kávéház

az egyetem mellett, az egyetemi hallgatók legkedvesebb találkozó helye.

Pontos kiszolgálás, különös biliárdasztalok.

Jelen a legjobban fűtött kávéház.